

UZASADNIENIE

W 2018 r. zaczęły obowiązywać nowe europejskie przepisy dotyczące modernizacji SISII, tzw. pakiet SIS recast, tj.:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1860 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen do celów powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 312 z 7.12.2018, str. 1, z późn. zm.) – zwane dalej „rozporządzeniem 2018/1860”;
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1861 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie odpraw granicznych, zmiany konwencji wykonawczej do układu z Schengen oraz zmiany i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1987/2006 (Dz. Urz. UE L 312 z 7.12.2018, str. 14, z późn. zm.) – zwane dalej „rozporządzeniem 2018/1861”;
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1862 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie współpracy policyjnej i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, zmiany i uchylenia decyzji Rady 2007/533/WSiSW oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1986/2006 i decyzji Komisji 2016/261/UE (Dz. Urz. UE L 312 z 7.12.2018, str. 56, z późn. zm.) – zwane dalej „rozporządzeniem 2018/1862”.

Data rozpoczęcia eksploatacji SIS recast i stosowania zasadniczej części ww. regulacji zostanie określona przez Komisję Europejską po zweryfikowaniu warunków określonych w art. 66 ust. 2 rozporządzenia 2018/1861 (stosowanym w zakresie uregulowanym rozporządzeniem 2018/1860 na podstawie jego art. 20) oraz art. 79 ust. 2 rozporządzenia 2018/1862.

Niniejszy projekt rozporządzenia stanowi akt wykonawczy do ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1041, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, znowelizowanej ustawą z dnia ... o zmianie ustawy o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...), zwaną dalej „ustawą nowelizującą”. Celem nowelizacji jest dostosowanie prawa krajowego do przywołanych wyżej rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE).

Zgodnie z art. 4 ust. 10 ustawy, w brzmieniu określonym przez ustawę nowelizującą, minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb przekazywania Policji osób lub przedmiotów odnalezionych na skutek wglądu do danych SIS, procedurę postępowania w przypadkach ujawnienia tożsamości przywłaszczonej oraz sposób i tryb współpracy organów z biurem SIRENE, w tym procedurę wymiany informacji uzupełniających określonych w art. 37 ust. 2 niezbędnych do wykonania wnioskowanych we wpisie działań, a także wzory dokumentów, o których mowa w ust. 6, uwzględniając sprawną i skuteczną realizację wnioskowanych we wpisie działań wobec odnalezionych osób lub przedmiotów.

Projektowane rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 grudnia 2007 r. w sprawie trybu przekazywania Policji osób lub przedmiotów odnalezionych na skutek wglądu do danych SIS, a także związanych z tym obowiązków Policji (Dz. U. poz. 1731 oraz z 2013 r. poz. 425), które traci moc z dniem wejścia w życie projektowanego rozporządzenia na podstawie art. 8 ustawy nowelizującej.

Zgodnie z upoważnieniem ustawowym ujętym w art. 4 ust. 10 ustawy zmienił się zakres spraw przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu, w związku z czym zasadne jest dostosowanie tytułu projektowanego rozporządzenia do jego zakresu przedmiotowego. Stąd też tytuł ten brzmi: „w sprawie trybu przekazywania Policji osób lub przedmiotów odnalezionych na skutek wglądu do danych SIS, procedury postępowania w przypadkach ujawnienia tożsamości przywłaszczonej oraz sposobu i trybu współpracy organów z biurem SIRENE”.

Rozporządzenie określa tryb przekazywania Policji osób lub przedmiotów odnalezionych na skutek wglądu do danych SIS. Przewiduje się przesyłanie formularzy odnalezienia osoby lub przedmiotu. W § 3 projektu wyraźnie zaznaczono, że obowiązek raportowania do biura SIRENE okoliczności odnalezienia osoby lub przedmiotu będzie dotyczył trafień dokonanych przez krajowe organy w zakresie danych SIS wprowadzonych przez inne państwa. Przesyłanie informacji na temat krajowych rejestracji danych SIS będzie się odbywać bezpośrednio między organami krajowymi. Jest to rozwiązanie porządkujące przekazywanie informacji w odniesieniu do trafień uzyskiwanych na podstawie wpisów wprowadzonych do SIS przez organy innego państwa oraz organy krajowe. Informowanie biura SIRENE będzie prowadzone za pomocą formularzy elektronicznych (ustrukturyzowanego formularza). Wdrożenie wymiany elektronicznych formularzy stanowi przedmiot zaleceń Komitetu Ewaluacyjnego Schengen z 2019 roku, zostało także ujęte w planie działań zgodnie z przepisami art. 16 rozporządzenia Rady (UE) nr 1053/2013 z dnia 7 października 2013 r. w sprawie ustanowienia mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen oraz uchylecia decyzji komitetu wykonawczego z dnia 16 września 1998 r. dotyczącej utworzenia Stałego Komitetu ds. Oceny i Wprowadzania w Życie Dorobku Schengen (Dz. Urz. UE L 295 z 6.11.2013, str. 27-37).

Formularze zostały opracowane w oparciu o niepublikowane decyzje wykonawcze Komisji Europejskiej przyjęte w celu określenia i rozwijania przepisów technicznych niezbędnych do wprowadzania, aktualizowania, usuwania i wyszukiwania danych SIS, a także decyzji wykonawczych Komisji Europejskiej w sprawie określenia szczegółowych zadań biur SIRENE oraz wymiany informacji uzupełniających dotyczących wpisów w Systemie Informacyjnym Schengen w dziedzinie współpracy policyjnej i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych („Podręcznik SIRENE – Policja”) oraz w sprawie określenia szczegółowych zadań biur SIRENE oraz wymiany informacji uzupełniających dotyczących wpisów w Systemie Informacyjnym Schengen w zakresie odpraw granicznych i powrotów („Podręcznik SIRENE – Granice i powroty”). Formularze elektroniczne przekazywane poprzez KSI będą odpowiednio zdefiniowane w ramach opisu interfejsu krajowego KSI. W wyjątkowych przypadkach braku dostępu do infrastruktury technicznej i braku możliwości przesłania formularzy elektronicznych, organy uprawnione będą mogły przysłać do biura SIRENE formularze odnalezienia osoby lub przedmiotu, zgodne ze wzorami zamieszczonymi w załącznikach do rozporządzenia, pocztą elektroniczną lub faksem.

Zgodnie z § 2 pkt 4 projektu, ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o ustrukturyzowanym formularzu, należy przez to rozumieć elektroniczny formularz krajowy służący do automatyzacji wymiany informacji uzupełniających, prowadzonej przez organy posiadające bezpośredni dostęp do Krajowego Systemu Informatycznego (KSI) w drodze teletransmisji danych, o którym mowa w opisie interfejsu Krajowego Systemu Informatycznego (KSI), zawierający informacje, o których mowa w art. 4 ust. 9 ustawy, dane SIS, informacje uzupełniające lub inne informacje związane z wpisami danych SIS.

Należy wskazać, że zakres informacyjny ustrukturyzowanego formularza jest tożsamy z jego wersją stanowiącą załącznik nr 1 lub 2 do projektowanego rozporządzenia, jednakże jego wygląd może się różnić w zależności od użytkowanego systemu użytkownika instytucjonalnego albo użytkownika indywidualnego. Ustrukturyzowany formularz nie stanowi

więc odrębnego dokumentu od formularzy odnalezienia osoby i odnalezienia przedmiotu, lecz jest jedynie określeniem innego trybu wymiany tych informacji (formularz przekazywany w drodze teletransmisji danych, a nie w formie papierowej, pocztą elektroniczną lub faksem).

W § 5 projektu uregulowano procedurę postępowania w przypadkach ustalenia przez organy dokonujące wglądu do danych SIS, że osoba, której dane odnaleziono w systemie, jest osobą poszkodowaną przywłaszczeniem tożsamości przez osobę faktycznie poszukiwaną w SIS. Dotychczas kwestia przywłaszczenia tożsamości nie była regulowana na poziomie ustawy i rozporządzenia. Procedura służy pozyskaniu – za zgodą osoby pokrzywdzonej przywłaszczeniem tożsamości – danych dodatkowych, które zostaną wprowadzone do SIS w celu rozwiązywania problemów związanych z błędną identyfikacją osoby i zapobiegania negatywnym skutkom takiej błędnej identyfikacji, zgodnie z art. 62 rozporządzenia 2018/1862 i art. 47 rozporządzenia 2018/1861 (stosowanym do zakresu regulacji rozporządzenia 2018/1860 na podstawie jego art. 19). Przekazywanie danych dodatkowych następować będzie w formie formularza, którego obligatoryjnym elementem będzie załącznik w postaci oświadczenia osoby pokrzywdzonej o wyrażeniu zgody na uzupełnienie danych SIS. Formularz wraz z ww. oświadczeniem będzie przesyłany do biura SIRENE w celu przekazania tych danych do właściciela wpisu zagranicznego. W przypadku przywłaszczenia tożsamości w zakresie danych SIS wprowadzonych przez polskie organy, procedura zakłada przesłanie formularza wraz z oświadczeniem bezpośrednio do organu krajowego, który dokonał rejestracji – w celu dokonania niezbędnych modyfikacji wpisu przez jego właściciela, zgodnie z treścią art. 3 ust. 3 ustawy.

Rozporządzenie określa sposób i tryb współpracy organów uprawnionych, o których mowa w art. 4 ust. 1–3 ustawy, z biurem SIRENE, w tym procedurę wymiany informacji uzupełniających niezbędnych do wykonania wnioskowanych we wpisie działań, uwzględniając sprawną i skuteczną realizację wnioskowanych we wpisie działań wobec odnalezionych osób lub przedmiotów. Służy to zapewnieniu realizacji postanowień zawartych w podręcznikach SIRENE, tj. aktach wykonawczych przyjętych przez Komisję na podstawie art. 8 ust. 4 rozporządzenia 2018/1861 oraz art. 8 ust. 4 rozporządzenia 2018/1862, tj. „Podręczniku SIRENE – Policja” oraz „Podręczniku SIRENE – Granice i powroty”, które zawierają wykaz odpowiednio zabezpieczonych środków technicznych ustanowionych zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia 2018/1861 i art. 8 ust. 1 rozporządzenia 2018/1862. W szczególności w każdym przypadku wprowadzania do systemu danych SIS, które dotyczą określonych kategorii osób lub przedmiotów, wskazanych w § 8 ust. 1 projektowanego rozporządzenia, organy wprowadzające dane muszą jednocześnie przekazać do biura SIRENE informacje uzupełniające do wpisów, które następnie muszą być przekazane przez biuro SIRENE do wszystkich państw członkowskich lub – w określonych przypadkach – do Europolu za pomocą infrastruktury łączności SIS albo muszą być dostępne w biurze SIRENE, zgodnie z procedurami opisanymi w ww. podręcznikach SIRENE. Zakres przekazywanych między organami uprawnionymi a biurem SIRENE informacji jest zgodny z przepisami prawa krajowego i protokołami technicznymi ustanowionymi przez Komisję Europejską na podstawie jej decyzji wykonawczych. Dotychczas kwestia przekazywania informacji do biura SIRENE, w związku z wprowadzeniem wpisu do SIS, nie była regulowana na poziomie ustawy i rozporządzenia.

Zakres wymienianych informacji uzupełniających został określony szczegółowo w niepublikowanych załącznikach do decyzji wykonawczych Komisji Europejskiej przyjętych w celu określenia i rozwijania przepisów technicznych niezbędnych do wprowadzania, aktualizowania, usuwania i wyszukiwania danych SIS, a także w „Podręczniku SIRENE – Policja”) oraz „Podręczniku SIRENE – Granice i powrót”). Wymiana informacji następować będzie poprzez KSI. Przekazywanie danych uzupełniających i dodatkowych do SIS pomiędzy

biurem SIRENE a uprawnionymi organami poprzez KSI zapewni szybkość wymiany informacji, umożliwi bezzwłoczny dostęp do danych oraz służyć będzie procesom niezbędnej automatyzacji i rozliczalności operacji. Ponadto uwzględniono, aby KSI przekazywał do biura SIRENE informacje o usunięciu wpisów z SIS, do których biuro SIRENE przetwarzało dane i prowadziło wymianę informacji uzupełniających, co pozwoli na realizację zadań nadzoru nad N.SIS, o którym mowa w art. 69 ust. 1 rozporządzenia 2018/1862 oraz art. 55 ust. 1 rozporządzenia 2018/1861, w zakresie informacji uzupełniających.

Projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem określonym w decyzji Komisji, o której mowa w art. 66 ust. 2 rozporządzenia 2018/1861 oraz art. 79 ust. 2 rozporządzenia 2018/1862, czyli w chwili uruchomienia zmodernizowanego SIS. Termin ten odpowiada terminowi określonemu w art. 9 ustawy nowelizującej.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Przedmiotowy projekt nie wymaga przedłożenia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), projekt rozporządzenia – z chwilą przekazania do uzgodnień międzyresortowych – zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Projekt nie został przekazany, zgodnie z § 32 ust. 2 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, do koordynatora oceny skutków regulacji w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, celem zaopiniowania.